

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

17.05.2014

м. Київ

№ 195

Про внесення змін до Положення
про національний природний парк
«Тузовські лимани»

Відповідно до статті 5 Закону України «Про природно-заповідний фонд України»,

НАКАЗУЮ:

1. Унести зміни до Положення про національний природний парк «Тузовські лимани», затвердженого наказом Міністерства екології та природних ресурсів від 07 вересня 2011 року № 320, виклавши його у новій редакції, що додається.

2. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Полуйка В.Ю.

Міністр

Олег СЕМЕРАК

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства екології та
природних ресурсів України
від 07.09.2011 № 320

(у редакції наказу Міністерства
екології та природних ресурсів
України

від 17.05.2017 № 195)

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК
«ТУЗЛОВСЬКІ ЛИМАНИ»
(нова редакція)**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Національний природний парк "Тузловські лимани" (далі - Парк) створений відповідно до Указу Президента України від 1 січня 2010 року № 1 «Про створення національного природного парку «Тузловські лимани». Парк є об'єктом природно-заповідного фонду загальнодержавного значення.

Територія Парку є Рамсарським водно-болотним угіддям міжнародного значення та об'єктом Смарагдової мережі Європи.

Парк розташований на території Татарбунарського району Одеської області.

1.2. Парк є бюджетною, неприбутковою, природоохоронною, рекреаційною, культурно-освітньою, науково-дослідною установою загальнодержавного значення, що входить до складу природно-заповідного фонду України, охороняється як національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення та використання.

1.3. Парк є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки у територіальному органі Державної казначейської служби і утримується за рахунок коштів державного бюджету. Парк має печатку із зображенням Державного герба України та своїм найменуванням, штамп та офіційну емблему, що реєструється в установленому порядку, та бланки.

1.4. Парк віднесено до сфери управління Міністерства екології та природних ресурсів України.

1.5. Парк у своїй діяльності керується Конституцією України, Земельним, Лісовим та Водним кодексами України, законами України "Про охорону навколишнього природного середовища", "Про природно-заповідний фонд України", "Про рослинний світ", "Про тваринний світ", "Про наукову і науково-технічну діяльність", іншими нормативно-правовими актами, Проектом організації території національного природного парку "Тузловські лимани", охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів та об'єктів (далі - Проект організації території), а також цим Положенням.

Завдання, науковий профіль, особливості природоохоронного режиму та характер функціонування Парку визначаються у цьому Положенні.

1.6. Загальна площа Парку становить 27865 гектарів земель державної власності, а саме:

2022 гектара земель запасу (у тому числі 316,831 гектара земель Піщаної коси Чорного моря та 1705,169 гектара земель водного фонду (частина озер Шагани, Алібей та Бурнас), що надаються Парку в постійне користування;

25843 гектара земель (у тому числі 3233,18 гектара земель запасу, 541 гектара земель, що перебувають у постійному користуванні державного підприємства "Саратське лісове господарство", 21186,03 гектара земель водного фонду (частина озер Шагани, Алібей, Бурнас, а також озера Солоне, Хаджидер, Карачаус, Будури, Мартаза, Магалецьке, Малий Сасик, Джаншейське) та 882,79 гектара прилеглої акваторії Чорного моря шириною 200 метрів), що включаються до складу Парку без вилучення.

На землях, які передаються Парку без вилучення, може здійснюватись традиційна господарська діяльність відповідно до Проекту організації території парку.

1.7. Ділянка землі та водного простору загальною площею 2022 га, з усіма природними ресурсами та об'єктами вилучена з господарського використання і надана Парку в постійне користування.

1.8. Право Парку на постійне користування земельною ділянкою загальною площею 2022 га посвідчується витягом з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про зареєстровані права та/або їх обтяження серії СЕК № 148284 від 26.06.2013 року.

1.9. Межі Парку встановлюються в натурі (на місцевості) та закріплюються межовими знаками в порядку, визначеному законодавством. Відомості про межі, цільове призначення, оцінку, угіддя земельних ділянок Парку та про обмеження в їх використанні вносяться до Державного земельного кадастру у встановленому законодавством порядку та обов'язково враховуються при реконструкції та розвитку прилеглих територій.

До встановлення меж Парку в натурі його межі визначаються відповідно до Проекту створення національного природного парку "Тузловські лимани".

1.10. На території Парку у визначених місцях встановлюються необхідні державні інформаційні та охоронні знаки затвердженого зразка.

1.11. Юридична та поштова адреса Парку: вул. Партизанська, 2, м. Татарбунари, Одеська область, 68100.

2. МЕТА СТВОРЕННЯ ТА ЗАВДАННЯ

2.1. Парк створено з метою збереження, відтворення та раціонального використання унікальних природних комплексів водно-болотних угідь міжнародного значення, як середовища існування водоплавних птахів, а також об'єктів Північного Причорномор'я, що мають важливе природоохоронне, наукове, історико-культурне, естетичне, рекреаційне та оздоровче значення.

2.2. Основними завданнями Парку є:

збереження та охорона цінних природних комплексів та об'єктів, насамперед водно-болотних угідь, підтримання та забезпечення екологічної рівноваги в регіоні;

створення умов для організованого туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах з додержанням режиму охорони заповідних комплексів та об'єктів;

організація та здійснення науково-дослідних робіт, у тому числі, з вивчення природних комплексів та їх змін в умовах рекреаційного використання, розроблення та впровадження наукових рекомендацій з питань охорони навколишнього природного середовища, відтворення окремих видів флори та фауни, відновлення порушених екосистем, управління та ефективного використання природних ресурсів, організації та проведення моніторингу ландшафтного та біологічного різноманіття;

відродження місцевих традицій природокористування, осередків місцевих художніх промислів та інших видів народної творчості тощо;

проведення екологічної освітньо-виховної роботи тощо.

3. УПРАВЛІННЯ ПАРКОМ

3.1. Управління Парком здійснюється відповідно до вимог законодавства спеціальною адміністрацією (далі - адміністрація).

До складу спеціальної адміністрації входять відповідні структурні підрозділи згідно із затвердженим штатним розписом.

3.2. Адміністрація Парку розробляє:

структуру, штатний розпис, кошторис доходів та видатків і в установленому порядку подає їх на затвердження до Мінприроди;

плани природоохоронних заходів із збереження природно-заповідного фонду і подає їх на затвердження до Мінприроди.

3.3. Для забезпечення виконання основних завдань та проведення природоохоронних заходів, науково-дослідних, господарських та інших робіт на території Парку, адміністрація Парку має право в установленому порядку:

створювати основні підрозділи (відділи, лабораторії, природознавчий музей, природоохоронні науково-дослідні відділення) і допоміжні підрозділи;

здійснювати будівництво та реконструкцію адміністративних, лабораторних, житлових, господарських, гідротехнічних споруд, доріг, ліній електропередач, прокладання телефонного та радіозв'язку, інших інженерних мереж;

надавати в установленому порядку платні послуги згідно із законодавством;

публікувати результати своїх наукових досліджень або оприлюднювати їх іншим способом;

отримувати, передавати та поширювати наукову, науково-технічну інформацію;

здійснювати інші види діяльності, не заборонені законодавством.

До затвердження Проекту організації території, проведення зазначених заходів здійснюється відповідно до Проекту створення Парку та цього Положення.

3.4. Адміністрацію очолює директор, який в установленому порядку призначається на посаду на контрактній основі та звільняється з посади Мінприроди.

3.5. Директор несе персональну відповідальність за виконання покладених на Парк завдань, в тому числі за організацію та проведення природоохоронних заходів, науково-дослідних, господарських та інших робіт, збереження закріпленого за Парком державного майна і забезпечення протипожежної безпеки його об'єктів, за створення належних соціально-побутових і виробничих умов для працівників Парку тощо.

Директор Парку визначає час і порядок використання своєї щорічної відпустки (час початку та закінчення, поділу її на частини тощо) відповідно до Закону України "Про відпустки" за погодженням з Мінприроди.

Директор Парку погоджує свої відрядження:

закордонні – письмово з Мінприроди;

в межах України – у телефонному режимі з Мінприроди.

Мінприроди проводить атестацію директора Парку відповідно до вимог законодавства України.

Директор Парку організовує проведення атестації інших працівників Парку відповідно до вимог законодавства України.

3.6. Повноваження директора Парку:

забезпечує виконання завдань, визначених у п. 2.2 Положення;

представляє Парк в органах державної влади, місцевого самоврядування, судових органах, підприємствах, установах, організаціях усіх форм власності та у відносинах з трудовим колективом;

розпоряджається за погодженням із Мінприроди коштами та майном Парку у порядку, встановленому законодавством;

відповідає за результати діяльності перед Мінприроди;

видає в межах своєї компетенції накази та доручення;

визначає функціональні обов'язки працівників Парку;

здійснює інші повноваження відповідно до законодавства.

3.7. Директор призначає на посаду та звільняє в установленому порядку з посади заступника директора-головного природознавця за погодженням із Мінприроди. Директор призначає на посаду та звільняє в установленому порядку з посади головного бухгалтера. Керівника юридичної служби (у разі відсутності юридичної служби – юрисконсульта) за погодженням з юридичною службою Мінприроди.

3.8. У разі відсутності директора (відрадження, відпустка, хвороба тощо), виконання його обов'язків покладається на заступника директора-головного природознавця.

3.9. Кадри наукових працівників Парку комплектуються на конкурсній основі, а інженерно-технічних та інших штатних працівників згідно вимог законодавства.

3.10. Для вирішення наукових або науково-технічних проблем у Парку створюється науково-технічна рада (далі - НТР). Положення про НТР, її склад та напрями діяльності затверджуються Мінприроди в установленому порядку.

3.11. Парк використовує працю громадян, приймаючи їх на роботу за контрактом або трудовим договором. Для виконання окремих робіт (надання послуг) Парк може залучати громадян, виробничі, творчі та інші колективи, спеціалістів науково-дослідних, наукових і вищих навчальних закладів, укладаючи з ними відповідні цивільно-правові договори у встановленому порядку.

3.12. Парк створює умови для підвищення професійного рівня і кваліфікації найманих працівників.

3.13. З метою регулювання виробничих, трудових, соціально-економічних відносин та узгодження інтересів працівників і адміністрації Парку між ними, у відповідності до законодавства, укладається колективний договір, який підписується уповноваженими представниками сторін.

Повноваження трудового колективу реалізуються його загальними зборами і виборним органом.

4. СТРУКТУРА ТА РЕЖИМ ТЕРИТОРІЇ ПАРКУ

4.1. Територія Парку враховується в усіх видах землевпорядної, містобудівної та проектної документації.

4.2. На території Парку відповідно до природоохоронного законодавства виділяються такі зони:

- заповідна;
- регульованої рекреації;
- стаціонарної рекреації;
- господарська.

Для кожної зони з урахуванням її наукової, рекреаційної, історико-культурної та інших цінностей природних комплексів та об'єктів, встановлюється диференційований режим щодо їх охорони, відтворення та використання.

4.2.1. Заповідна зона призначена для охорони та відновлення найбільш цінних природних комплексів, режим якої визначається відповідно до вимог, встановлених для природних заповідників.

На території заповідної зони забороняється будь-яка господарська та інша діяльність, що суперечить цільовому призначенню цієї зони або порушує природний розвиток процесів та явищ і створює загрозу шкідливого впливу на її природні комплекси та об'єкти, а саме:

будівництво споруд, шляхів, лінійних та інших об'єктів транспорту і зв'язку, не пов'язаних з діяльністю Парку, розведення вогнищ, влаштування місць відпочинку населення, стоянка транспорту, проїзд і прохід сторонніх осіб, прогін свійських тварин, пересування механічних транспортних засобів, за винятком шляхів загального користування, лісосплав, проліт літаків та вертольотів нижче 2000 метрів над землею, подолання літаками звукового бар'єру над територією Парку та інші види шумового впливу, що перевищують установлені нормативи;

геологорозвідувальні роботи, розробка корисних копалин, пошкодження ґрунтового покриву та гідрологічного і гідрохімічного режимів, руйнування геологічних відслонень, а також добування піску та гравію в річках та інших водоймах, застосування хімічних засобів, усі види лісокористування, проведення рубок головного користування, всіх видів поступових та суцільних рубок, вирубування душлистих, сухостійних, фаутих дерев та ліквідація захаращеності, а також заготівля кормових трав, лікарських та інших рослин, насіння, квітів, очерету, випасання худоби, вилов і знищення диких тварин, порушення умов їх оселення, гніздування, інші види користування рослинним і тваринним світом, що призводить до порушення природних комплексів;

мисливство, селекційний відстріл тварин, рибальство, лісокультурні роботи, туризм, всі види екскурсій, крім пішохідних, біотехнічні заходи, сінокосіння механізованими засобами, інтродукція нових рослин і тварин, проведення заходів з метою збільшення чисельності окремих видів тварин понад допустиму науково обґрунтовану ємність угідь, збирання колекційних та інших матеріалів, за винятком матеріалів, необхідних для виконання наукових досліджень.

Для збереження і відтворення корінних природних комплексів, проведення науково-дослідних робіт та виконання інших завдань у заповідній зоні відповідно до Проекту організації в установленому порядку допускається:

виконання відновлювальних робіт на землях з порушеними корінними природними комплексами, а також здійснення заходів щодо запобігання змінам природних комплексів Парку внаслідок антропогенного впливу – відновлення гідрологічного режиму, збереження та відновлення рослинних угруповань, що історично склалися, видів рослин і тварин, які зникають, тощо;

здійснення протипожежних заходів та вибіркового діагностичного відстрілу диких тварин для ветеринарно-санітарної експертизи, що не порушують режиму Парку;

спорудження у встановленому порядку будівель та інших об'єктів, необхідних для виконання поставлених перед Парком завдань;

збір колекційних та інших матеріалів, виконання робіт, передбачених планами довгострокових стаціонарних наукових досліджень, проведення екологічної освітньо-виховної роботи.

У разі термінової необхідності за рішенням НТР Парку на території заповідної зони можуть проводитись заходи, спрямовані на охорону природних комплексів, ліквідацію наслідків аварій, стихійного лиха, не передбачені Проектом організації території.

4.2.2. Зона регульованої рекреації - в її межах проводяться короткостроковий відпочинок та оздоровлення населення, огляд особливо мальовничих і пам'ятних місць.

На території цієї зони забороняється:

проведення рубок головного користування, прохідних рубок, суцільних санітарних рубок;

будівництво промислових, господарських і житлових об'єктів, не пов'язаних з діяльністю Парку;

розробка корисних копалин, кар'єрів, порушення ґрунтового покриву;

промислове рибальство;

мисливство;

промислова заготівля лікарських рослин;

проїзд та стоянка стороннього автомобільного та гужового транспорту, пересування човнами з двигунами, організація масових спортивних та туристичних заходів, розміщення наметових таборів, човнових станцій, які не погоджені адміністрацією Парку;

розведення вогнищ поза відведеними для цього місцями, застосування хімічних засобів боротьби з шкідниками та хворобами дикорослих рослин і лісу;

порушення режиму прибережних смуг та водоохоронних зон;

інша діяльність, що може негативно вплинути на стан природних комплексів та об'єктів або зменшити природну, екологічну чи рекреаційну цінність території Парку.

У зоні регульованої рекреації дозволяється в установленому порядку:

проведення заходів, пов'язаних із збереженням, відтворенням і ефективним використанням природних комплексів та об'єктів згідно з Проектом організації території;

збір грибів, ягід, плодів дикорослих плодових рослин із дотриманням природоохоронного законодавства;

облаштування туристичних та екологічних стежок, організація природоохоронної пропаганди, короткотривалий відпочинок населення;

любительське та спортивне рибальство на спеціально відведених ділянках відповідно до вимог законодавства;

використання в установленому порядку природних ресурсів для задоволення потреб працівників Парку та громадян, які постійно проживають на його території у сінокосах, випасах, городах і паливі, відповідно до діючих нормативів на спеціально відведених для цього земельних ділянках.

4.2.3. Зона стаціонарної рекреації - призначена для розміщення готелів, мотелів, кемпінгів, інших об'єктів обслуговування відвідувачів Парку.

В цій зоні можуть створюватися рекреаційні, туристичні комплекси.

Забороняється будь-яка господарська діяльність, що не пов'язана з цільовим призначенням цієї функціональної зони або може шкідливо вплинути на стан природних комплексів та об'єктів заповідної зони і зони регульованої рекреації, в тому числі проведення суцільних санітарних рубок.

4.2.4. В межах господарської зони проводиться господарська діяльність, спрямована на виконання покладених на Парк завдань, знаходяться населені пункти, об'єкти комунального призначення Парку, а також землі інших землевласників та землекористувачів, що включені до складу Парку, на яких господарська діяльність здійснюється з додержанням вимог та обмежень, встановлених для зон антропогенних ландшафтів біосферних заповідників та за погодженням НТР Парку.

4.3. На території зони регульованої рекреації, стаціонарної рекреації та господарської зони забороняється будь-яка діяльність, яка призводить або може призвести до погіршення стану навколишнього природного середовища та зниження рекреаційної цінності території Парку, в тому числі мисливство.

4.4. Для ліквідації наслідків аварій та стихійного лиха, в результаті яких виникає пряма загроза життю людей чи знищення заповідних природних комплексів Парку, особливо термінові заходи здійснюються за рішенням адміністрації.

4.5. Використання природних ресурсів на території Парку здійснюється у загальному та спеціальному порядках. Загальне використання природних ресурсів здійснюється відповідно до цього Положення, Проекту організації території та з урахуванням вимог режиму території. Забезпечення додержання режиму території Парку під час використання природних ресурсів у загальному порядку покладається на його адміністрацію.

Спеціальне використання природних ресурсів у межах території Парку здійснюється на підставі дозволів, виданих уповноваженими на те органами у сфері охорони навколишнього природного середовища у межах лімітів, установлених Мінприроди.

4.6. У межах Парку забороняється:

у період масового розмноження диких тварин, з 01 квітня по 15 червня проведення робіт та заходів, які є джерелом підвищеного шуму та неспокою (пальба, проведення вибухових робіт, феєрверків, санітарних рубок лісу, проведення раллі та ін. змагань на транспортних засобах);

забороняється здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів навколо місць гніздування хижих птахів, занесених до Червоної книги України (радіусом 500 метрів), та чорного лелеки (радіусом 1000 метрів), токовищ глухарів, тетеруків (радіусом 300 метрів);

розорювання або в інший спосіб пошкодження, ліквідація природних місць мешкання диких тварин (нір, барлогів, гнізд тощо).

5. ОХОРОНА ПАРКУ

5.1. Охорона території Парку покладається на службу його охорони, що входить до складу служби державної охорони природно-заповідного фонду України, яка має статус правоохоронного органу.

5.2. Службу державної охорони Парку (далі - служба держохорони) очолює директор Парку, який несе повну відповідальність за організацію її діяльності та забезпечення додержання режиму території, а також збереження, відтворення та раціональне використання природних комплексів і ресурсів у межах його території.

5.3. Управління службою держохорони здійснює Мінприроди.

5.4. Основними завданнями служби держохорони є:

забезпечення додержання режиму охорони території та природних об'єктів на території Парку;

попередження та припинення порушень природоохоронного законодавства на території Парку.

5.5. Повноваження служби держохорони визначаються законодавством.

5.6. Працівники служби держохорони Парку зобов'язані здавати у встановленому порядку кваліфікаційні іспити на знання правил, постанов, інструкцій щодо порядку охорони територій та об'єктів, у т.ч. тваринного та рослинного світу, забезпечення режиму території Парку, порядку використання табельної зброї та спеціальних засобів самозахисту тощо. Особи, які не здали кваліфікаційні іспити, до виконання обов'язків не допускаються.

5.7. Підприємства, організації та установи, розташовані на території Парку та в суміжній зоні, провадять господарську та іншу діяльність з додержанням вимог природоохоронного законодавства і несуть відповідальність за порушення режиму території Парку.

5.8. Відповідальність за порушення природоохоронного законодавства на території Парку несуть особи винні в:

нецільовому її використанні, порушенні вимог Проекту організації території Парку та цього Положення;

здійсненні забороненої господарської діяльності, у тому числі здійсненні господарської діяльності у заборонений законодавством спосіб чи з використанням заборонених засобів;

пошкодженні чи знищенні його об'єктів і природних комплексів, у тому числі на земельних ділянках, зарезервованих для розширення його території; самовільній зміні меж території Парку для інших потреб; перевищенні допустимих хімічних, фізичних та інших впливів і антропогенного навантаження, порушенні вимог наданих дозволів на використання території та об'єктів природно-заповідного фонду; використанні природних ресурсів на території Парку з порушенням установленого порядку.

5.9. Порушення вимог природоохоронного законодавства на території Парку тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільну та/або кримінальну відповідальність.

5.10. Юридичні та фізичні особи зобов'язані відшкодувати шкоду, заподіяну ними внаслідок порушення природоохоронного законодавства на території Парку, а також природним комплексам у розмірі і порядку встановленому законодавством.

5.11. Розмір шкоди, заподіяної внаслідок порушення природоохоронного законодавства на території Парку, визначаються в установленому законодавством порядку.

5.12. Державний контроль за додержанням режиму Парку здійснюється Державною екологічною інспекцією України.

5.13. Громадський контроль за додержанням режиму території Парку здійснюється громадськими інспекторами з охорони довкілля.

6. НАУКОВА ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПАРКУ

6.1. Наукова та науково-технічна діяльність на території Парку проводиться з метою вивчення природних процесів, забезпечення постійного спостереження за їх змінами, екологічного прогнозування, розробки наукових основ охорони, відтворення та використання природних ресурсів та найбільш цінних об'єктів Парку, для забезпечення збереження, охорони та відтворення природних комплексів та об'єктів, особливо рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України та міжнародних Червоних списків, дослідження та збереження історико-культурних цінностей відповідно до Законів України "Про природно-заповідний фонд України", "Про наукову і науково-технічну діяльність", "Про рослинний світ", "Про тваринний світ", "Про Червону книгу України", "Про наукову і науково-технічну експертизу", "Про науково-технічну інформацію", Положення про наукову та науково-технічну діяльність природних і біосферних заповідників та національних природних парків, затвердженого наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 29.10.2015 № 414, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 18.11.2015 за № 1444/27889, та інших нормативно-правових актів.

6.2. Основні напрями наукових досліджень на території Парку визначаються з урахуванням програм і планів науково-дослідних робіт, що затверджуються Національною академією наук України (далі – НАН України) та Мінприроди.

6.3. Основними напрямками наукової та науково-технічної діяльності Парку є здійснення фундаментальних та прикладних наукових досліджень функціонування екосистем в умовах заповідних режимів, які включають:

ведення Літопису природи;
 організацію та здійснення систематичних спостережень (моніторингу) за станом та динамікою природних комплексів та об'єктів, екосистем та клімату;
 інвентаризацію об'єктів флори та фауни, рослинних угруповань, природних середовищ (оселищ) та ландшафтного різноманіття тощо;

розроблення наукових рекомендацій (програм, планів дій) щодо збереження і відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослинного і тваринного світу, занесених до Червоної книги України, до регіональних переліків видів рослин і тварин, що підлягають особливій охороні, та/або до переліків видів рослин і тварин, що підлягають охороні згідно з міжнародними зобов'язаннями, відновлення порушених корінних природних комплексів, гідрологічного режиму, збереження та відновлення рослинних угруповань, що історично склалися, запобігання проникненню чужорідних видів рослин і тварин, які загрожують екосистемам, середовищам існування або видам, контролю або усунення таких чужорідних видів;

дослідження разом з фахівцями з охорони пам'яток історії та культури історико-культурних цінностей на території Парку для розроблення рекомендацій щодо поліпшення їх збереження;

підготовку наукових матеріалів та рекомендацій, необхідних для провадження екологічної освітньо-виховної роботи, рекреаційної та інших видів діяльності Парку;

створення та ведення наукових фондів, баз даних, інформаційних систем;
 первинний облік кадастрових відомостей щодо територій та об'єктів Парку.

6.4. Літопис природи Парку ведеться відповідно до порядку підготовки та програми Літопису природи, затвердженої наказом Мінприроди разом з НАН України № 465/430 від 25.11.2002 і є основною формою узагальнення результатів наукових досліджень та спостережень за станом і змінами природних комплексів та об'єктів, виконаних на їх територіях.

Матеріали Літопису природи використовуються для оцінки стану навколишнього природного середовища, розроблення наукових рекомендацій та заходів щодо охорони та ефективного використання природних ресурсів, видів флори та фауни, забезпечення екологічної безпеки тощо.

6.5. Програми (плани дій) щодо відтворення окремих видів рослин та тварин, що занесені до Червоної книги України, розробляються відповідно до Закону України "Про Червону книгу України".

6.6. Наукові дослідження на території Парку можуть здійснюватися іншими науково-дослідними установами, вищими навчальними закладами, науковими центрами, громадськими науковими організаціями (далі - наукові організації) в межах співпраці та виконання спільних з Парком програм і планів науково-дослідних робіт та/або погоджених з адміністрацією Парку і їх науковими (вченими) або НТР програм і планів науково-дослідних робіт.

Проведення науковими організаціями науково-дослідних робіт на території Парку передбачає подання відповідних звітів про результати досліджень до Парку, які включаються до Літопису природи, та поточного звіту Парку.

6.7. В Парку формуються наукові, бібліотечні, архівні та музейні фонди, порядок зберігання та використання яких здійснюється відповідно до вимог законодавства.

6.8. Парк має право виконувати або брати участь у виконанні науково-дослідних робіт на замовлення органів державної влади, установ НАН України, наукових кураторів, інших підприємств, установ і організацій, разом з якими можуть створювати спільні навчально-науково-виробничі комплекси.

6.9. Координацію наукових досліджень на території Парку здійснює, відповідно до законодавства, НАН України разом з Мінприроди.

7. ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТНЬО-ВИХОВНА РОБОТА

7.1. У Парку проводиться екологічна освітньо-виховна робота з метою цілеспрямованого впливу на світогляд, поведінку і діяльність місцевого населення та відвідувачів стосовно збереження природної спадщини країни, природних комплексів територій та об'єктів Парку, забезпечення підтримки природоохоронної діяльності Парку шляхом поширення знань і підвищення обізнаності щодо цінностей біологічної та ландшафтної різноманітності, формування екологічної свідомості та виховання поваги до природи.

Для цього в Парку використовуються постійні і тимчасові форми інфраструктурного еколого-освітнього облаштування.

7.2. Парк здійснює екологічну освітньо-виховну роботу за допомогою різних форм діяльності, до яких належать:

- розроблення та виконання спеціалізованих екологічних освітньо-виховних програм, розрахованих на різні категорії учасників;

- надання практичної та методично-консультативної допомоги з питань екологічної освітньо-виховної роботи заінтересованим підприємствам, установам, організаціям і громадянам;

- робота із засобами масової інформації, друкованими та електронними виданнями;

- підготовка та виготовлення власних екологічних освітньо-виховних матеріалів, а також їх поширення через спеціальні видання (листівки, буклети, газети, тощо) з використанням символіки Парку та розповсюдження соціальної реклами;

- організація присутності Парку в електронному інформаційному просторі шляхом створення та ведення веб-порталів;

- створення та організація діяльності екологічних освітньо-виховних центрів, музеїв природи, візит-центрів, постійних та мобільних виставок і стендів;

- організація екологічних освітньо-виховних екскурсій облаштованими еколого-освітніми стежками та маршрутами;

співпраця з громадськими екологічними організаціями, заохочення до волонтерської діяльності, сприяння створенню громадських природоохоронних ініціатив;

організація та проведення таборів, польових екологічних практик, зборів юних екологів, ботаніків, зоологів, гуртків, учнівських лісництв тощо;

організація і проведення масових природоохоронних та екологічних освітньо-виховних заходів, тематичних науково-практичних заходів (конференцій, форумів, семінарів, навчальних тренінгів, круглих столів, тематичних вечорів, фестивалів, вікторин, олімпіад, екологічних ігор, конкурсів, екскурсій, акцій тощо) за участю громадськості, учнівської та студентської молоді.

7.3. Основними напрямками екологічної освітньо-виховної роботи Парку є:

ведення освітньо-виховних робіт щодо необхідності збереження природних та історико-культурних цінностей на території Парку, інших існуючих у регіоні та країні територіях та об'єктах природно-заповідного фонду;

ознайомлення громадян із законодавством України, міжнародними конвенціями та договорами/угодами у природоохоронній сфері;

інформування місцевого населення та відвідувачів про діяльність Парку та забезпечення доступу громадян до публічної інформації;

формування наукових знань, поглядів і переконань, які закладають основи відповідального ставлення до навколишнього природного середовища і, зокрема, територій та об'єктів природно-заповідного фонду України;

створення позитивного іміджу Парку і забезпечення підтримки природоохоронної діяльності Парку місцевим населенням та відвідувачами.

7.4. З метою організації екологічної освітньо-виховної роботи в Парку створюються окремі структурні підрозділи: відділи, сектори. Структурний підрозділ з екологічної освітньо-виховної роботи може бути об'єднаний з науковим або рекреаційним структурним підрозділом Парку.

Положення про структурний підрозділ (відділ або сектор) визначає порядок організації екологічної освітньо-виховної роботи Парку та затверджується її керівником.

7.5. Співпраця з питань екологічної освітньо-виховної роботи Парку з іншими організаціями та установами здійснюється відповідно до законодавства та в межах спільних програм діяльності.

7.6. У сфері екологічної освітньо-виховної роботи Парк співпрацює з усіма верствами населення, підприємствами, установами та організаціями усіх форм власності, органами державної виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, громадськими та міжнародними організаціями, насамперед з дошкільними, загальноосвітніми, позашкільними, професійно-технічними та вищими навчальними закладами.

8. РЕКРЕАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

8.1. Рекреаційна діяльність на території Парку здійснюється відповідно до Положення про рекреаційну діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України, затвердженого наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 22.06.2009 N 330, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22.07.2009 за N 679/16695.

8.2. Основними напрямками провадження рекреаційної діяльності на території Парку є:

- створення умов для організованого та ефективного туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах з додержанням режиму охорони природних комплексів та об'єктів;

- забезпечення попиту рекреантів на загальнооздоровчий, культурно-пізнавальний відпочинок, туризм, любительське та спортивне рибальство, відповідно до режиму території Парку тощо;

- обґрунтування і встановлення допустимого рівня антропогенного навантаження, у тому числі, зумовленого провадженням рекреаційної діяльності, на територію, природні комплекси та об'єкти Парку;

- організація рекламно-видавничої та інформаційної діяльності, екологічної просвіти серед відпочиваючих, туристів у межах території Парку;

- сприяння формуванню у рекреантів та місцевих жителів екологічної культури, бережливого та гуманного ставлення до національного природного надбання.

8.3. Рекреаційна діяльність здійснюється Парком, із забезпеченням:

- створення і функціонування рекреаційної інфраструктури на визначених згідно із законодавством територіях та об'єктах Парку;

- організації та інфраструктурного облаштування туристських та екскурсійних маршрутів, еколого-освітніх стежок;

- координації діяльності Парком суб'єктів рекреаційної діяльності незалежно від форми власності та підпорядкування з огляду на використання природних та історико-культурних ресурсів у межах території Парку;

- створення і ведення інформаційного банку даних щодо рекреаційних закладів, які розташовані в межах території Парку;

- участі у вітчизняних і міжнародних науково-практичних конференціях, з'їздах, семінарах, присвячених питанням розвитку рекреації;

- вивчення, узагальнення та впровадження вітчизняного і зарубіжного досвіду щодо організації рекреаційної діяльності на природно-заповідних територіях та об'єктах.

8.4. Парк:

- забезпечує організацію рекреаційної інфраструктури, створення мережі еколого-освітніх та науково-пізнавальних маршрутів, рекреаційних зон для забезпечення сприятливих умов для відпочинку населення та відвідувачів Парку;

- виконує роботи з оцінки рекреаційних ресурсів (природні, історико-культурні, етнографічні тощо);

- надає платні послуги відповідно до законодавства;

проводить дослідження, пов'язані із забезпеченням провадження рекреаційної діяльності відповідно до законодавства.

9. ФІНАНСУВАННЯ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

9.1. Фінансування заходів, пов'язаних із функціонуванням Парку здійснюється відповідно до законодавства за рахунок коштів загального та спеціального фондів Державного бюджету. Для цієї мети можуть також залучатися кошти місцевих бюджетів, благодійних фондів, кошти підприємств, установ, організацій, громадян та інших джерел фінансування, не заборонених законодавством.

9.2. Кошти, отримані в результаті надання платних послуг згідно з переліком, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2000 № 1913 "Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися бюджетними установами природно-заповідного фонду", є власними коштами Парку і вилученню не підлягають. Ці кошти використовуються для здійснення заходів щодо охорони території та об'єктів Парку і провадження діяльності, передбаченої цим Положенням. Спеціальні кошти використовуються відповідно до кошторису, затвердженого Мінприроди в установленому порядку.

9.3. Матеріально-технічне забезпечення Парку здійснюється у встановленому законодавством порядку.

9.4. Адміністрація Парку може встановлювати плату за відвідування території в установленому порядку.

9.5. Проведення заходів щодо збереження природних комплексів та іншої діяльності здійснюється згідно з планом природоохоронних заходів, що затверджується Мінприроди.

9.6. Для забезпечення виконання окремих природоохоронних заходів Парк може подавати запити про виділення коштів з Державного фонду охорони навколишнього природного середовища.

10. МАЙНО

10.1. Майно Парку складають основні фонди, а також інші матеріальні цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі Парку.

10.2. Майно Парку є державною власністю і закріплюється за ним на праві оперативного управління. Парк володіє, користується і розпоряджається зазначеним майном за погодженням з Мінприроди, вчиняючи щодо нього дії, що не суперечать вимогам законодавства і цьому Положенню.

10.3. Земля, основні фонди, інше державне майно не можуть бути предметом застави.

10.4. Списання державного майна з балансу може здійснюватись Парком тільки в порядку, передбаченому законодавством.

10.5. Парк має право за погодженням з Мінприроди здавати в установленому порядку в оренду або надавати в тимчасове користування майно і приміщення за цільовим призначенням.

10.6. Збитки, заподіяні Парку внаслідок порушення його майнових прав юридичними і фізичними особами, відшкодовуються в установленому порядку, в тому числі за рішеннями суду.

11. ЗВІТНІСТЬ І КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ

11.1. Парк веде бухгалтерський, оперативний облік, складає періодичну, річну, фінансову та статистичну звітність і подає її в установленому порядку.

11.2. Директор та головний бухгалтер Парку несуть персональну відповідальність за організацію та ведення бухгалтерського та оперативного обліку, його достовірність, ведення періодичної, річної, фінансової, статистичної та іншої звітності, а також за збереження відповідної документації.

11.3. Парк звітує про свою діяльність перед Мінприроди та відповідними органами державної виконавчої влади в порядку і строки, визначені законодавством.

11.4. Контроль за діяльністю Парку здійснюється Мінприроди.

12. ВЗАЄМОДІЯ З ПІДПРИЄМСТВАМИ, УСТАНОВАМИ, ОРГАНІЗАЦІЯМИ ТА ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ДІЯЛЬНІСТЬ НА ТЕРИТОРІЇ ПАРКУ

12.1. Рекреаційна діяльність на території Парку організовується адміністрацією Парку та здійснюється, у тому числі на підставі договорів/угод з підприємствами, установами, організаціями, а також фізичними особами - суб'єктами підприємницької діяльності.

12.2. Підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, а також фізичні особи - підприємці, які розташовані на території Парку (надалі - суб'єкти господарювання) здійснюють господарську діяльність на території Парку з урахуванням обмежень, визначених законами України "Про охорону навколишнього природного середовища", "Про природно-заповідний фонд України", іншими нормативно-правовими актами, Проектом організації території, а також цим Положенням.

12.3. З суб'єктами господарювання, які здійснюють свою діяльність на території Парку, адміністрацією можуть укладатися відповідні угоди.

12.4. Заінтересовані суб'єкти господарювання здійснюють обов'язкове екологічне страхування відповідальності з метою компенсації шкоди, заподіяної на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду внаслідок промислових аварій і катастроф.

12.5. Для координації діяльності з питань використання природних комплексів та об'єктів підприємствами, установами та організаціями, у межах території Парку, адміністрація Парку може створювати координаційну раду із

представників місцевих органів виконавчої влади та керівників цих підприємств, установ та організацій.

13. МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

13.1. Парк бере участь у міжнародному співробітництві в галузі охорони і збереження природного різноманіття ландшафтів, генофонду рослинного і тваринного світу, підтримання загального екологічного балансу та забезпечення проведення фонових моніторингу навколишнього природного середовища, в тому числі у:

розробці та участі в реалізації міжнародних наукових, науково-технічних та інших програм і проектів, у тому числі за фінансової підтримки вітчизняних та міжнародних організацій, установ, фондів у становленому законодавством порядку;

забезпеченні обміну науковою інформацією, організації спільної підготовки науковців і фахівців;

еколого-виховній та видавничій діяльності;

здійсненні іншої діяльності, відповідно до законодавства.

13.2. Парк може входити до міжнародних природоохоронних асоціацій, об'єднань, організацій тощо.

14. ЗМІНА МЕЖ, КАТЕГОРІЙ ТА СКАСУВАННЯ СТАТУСУ ПАРКУ

14.1. Зміна меж, категорії та скасування статусу території Парку проводиться відповідно до законодавства.

15. ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АДМІНІСТРАЦІЇ ПАРКУ

15.1. Припинення діяльності адміністрації Парку проводиться відповідно до вимог та у порядку, передбаченому чинним законодавством України.

15.2. У разі припинення діяльності адміністрації Парку майно та кошти, що залишаються після здійснення передбачених законодавством України розрахунків, передаються одній або кільком неприбутковим організаціям державної форми власності відповідного виду або зараховуються до доходу бюджету.

**В.о. директора Департаменту
екомережі та природно-заповідного фонду**

Г.В. Парчук